

ТРЕНДИ «ЗЕЛЕНОЇ» ЕКОНОМІКИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНІ РИНКИ

© 2024 КУЗНЕЦОВА К. О., ЧЕНУША О. С., МАЯЦЬКИЙ М. В.

УДК 338.22:338.43
JEL Classification: D21; F20; O10; Q42

Кузнєцова К. О., Ченуша О. С., Маяцький М. В. Тренди «зеленої» економіки в контексті сталого розвитку та їх вплив на міжнародні ринки

У цій науковій статті досліджено сучасні тренди розвитку «зеленої» економіки та їх вплив на міжнародні ринки з акцентом уваги на необхідність сталого розвитку підприємств в умовах вичерпності природних ресурсів, зростання рівня забруднення та глобальних екологічних викликів. Визначено, що розвиток технологій та кризові ситуації, зокрема пандемія COVID-19, спричинили переосмислення традиційних економічних моделей в суспільно-економічному житті, тому «зелена» економіка стає новою основою для міжнародного економічного зростання. Ключові тренди у сфері «зеленої» економіки охоплюють поширення відновлюваних джерел енергії, ефективне використання ресурсів, зниження викидів вуглецю, популяризація інноваційних екологічних технологій, органічного сільського господарства, екологічної освіти, а також управління відходами та розвиток екологічного транспорту. Встановлено, що підтримка державних органів, регуляторний тиск і зміна споживчих вподобань змушують підприємства адаптуватися до нових умов і переходити на сучасні екологічні моделі виробництва. Виокремлено особливу роль ESG-принципів, які стали невід'ємною частиною діяльності підприємств і важливим фактором для залучення інвесторів і здобуття прихильності споживачів. Аналізуючи дослідження українських і зарубіжних науковців, підкреслено значення розвитку «зеленої» економіки для майбутнього економічного зростання, а також відкриття нових можливостей для міжнародного співробітництва та залучення інвестицій. Виокремлено циркулярну економіку як сучасний актуальний тренд, яка покликана мінімізувати відходи та повторно використовувати ресурси, що також є важливою складовою сталого розвитку суспільства. Встановлено суттєві зміни в міжнародній економічній динаміці під впливом екологічних трендів і визначено актуальність сталого бізнесу в сучасних умовах. Впровадження «зеленої» економіки стає ключовим фактором для підтримки екологічної стійкості та забезпечення конкурентоспроможності на міжнародних ринках.

Ключові слова: «зелена» економіка, тренди, міжнародні ринки, ESG-стандарти, сталий розвиток, екологічна відповідальність.

Бібл.: 12.

Кузнєцова Катерина Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту підприємств, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (просп. Берестейський, 37, Київ, 03056, Україна)

E-mail: kuznietsova.kateryna@kpi.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0162-1071>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/GPP-7118-2022>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211180837>

Ченуша Олександр Сергійович – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри менеджменту підприємств, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (просп. Берестейський, 37, Київ, 03056, Україна)

E-mail: chenusha.oleksandr@kpi.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7184-2705>

Маяцький Максим Віталійович – аспірант, Міжнародний університет фінансів (просп. Перемоги, 37, Київ, 03056, Україна)

E-mail: rizons87@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-4962-0809>

UDC 338.22:338.43

JEL Classification: D21; F20; O10; Q42

Kuznietsova K. O., Chenusha O. S., Maiatskya M. V. Green Economy Trends in the Context of Sustainable Development and Their Impact on International Markets

This scientific article examines the current trends in the development of the green economy and their impact on international markets, with an emphasis on the need for sustainable development of enterprises in the context of the exhaustion of natural resources, increasing pollution levels and global environmental challenges. It is defined that the development of technologies and crisis situations, in particular the COVID-19 pandemic, have led to a rethinking of traditional economic models in socioeconomic life, so the green economy is becoming a new basis for international economic growth. Key trends in the green economy include the spread of renewable energy sources, efficient use of resources, reduction of carbon emissions, popularization of innovative ecological technologies, organic agriculture, environmental education, also waste management and the development of eco-transport. It is found that the support of government agencies, regulatory pressure and changes in consumer preferences force enterprises to adapt to new conditions and switch to modern ecological production models. The special role of ESG principles, which have become an integral part of the activities of enterprises and an important factor for attracting investors and gaining consumer favor, is allocated. Analyzing the research of both Ukrainian and foreign scientists, the importance of the development of the green economy for future economic growth, as well as the opening of new opportunities for international cooperation and attracting investments, is emphasized. The circular economy is singled out as a modern current trend, which is designed to minimize waste and reuse resources, which is also an important component of the sustainable development of society. Significant changes in international economic dynamics under the influence of environmental trends have

been identified and the relevance of sustainable business in modern conditions has been determined. The introduction of the green economy is becoming a key factor in maintaining environmental sustainability and ensuring competitiveness in international markets.

Keywords: green economy, trends, international markets, ESG standards, sustainable development, environmental responsibility.

Bibl.: 12.

Kuznietsova Kateryna O. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Enterprise Management, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute» (37 Beresteyskiy Ave., Kyiv, 03056, Ukraine)

E-mail: kuznietsova.kateryna@iill.kpi.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0162-1071>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/GPP-7118-2022>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57211180837>

Chenusha Oleksandr S. – Candidate of Sciences (Economics), Senior Lecturer of the Department of Enterprise Management, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute» (37 Beresteyskiy Ave., Kyiv, 03056, Ukraine)

E-mail: chenusha.oleksandr@iill.kpi.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7184-2705>

Maiatsky Maksym V. – Postgraduate Student, International University of Finance (37 Peremohy Ave., Kyiv, 03056, Ukraine)

E-mail: rizons87@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-4962-0809>

У сучасному світі, особливо після стрімкого розвитку технологій, з одного боку, та перевиробництва, що призводить до виснаження природних ресурсів і збільшення різного виду відходів – з іншого, сталий розвиток набуває дедалі більшого значення, а «зелена» економіка стає основою для майбутнього глобального економічного зростання. Це також підтверджується кризою, яка відбулася на фоні пандемії COVID-19 та вивела на перший план багато недоліків діючих економічних моделей, які тривалий час були орієнтовані на отримання прибутків і нехтували суспільним добробутом.

Основні тенденції у сфері «зеленої» економіки охоплюють такі важливі напрями її розвитку, як відновлювана енергетика, ефективне використання ресурсів, зниження викидів вуглецю, розроблення інноваційних екологічних технологій, перероблення сміття та управління відходами, екологічний транспорт, органічне сільське господарство, екологічна освіта [1]. Відповідно до цього міжнародні ринки мають швидко адаптуватися до нових викликів і можливостей.

Ключовими факторами, що впливають на міжнародні ринки в контексті популяризації «зеленої» економіки, є політика урядів країн, спрямована на підтримку екологічних ініціатив, включаючи фінансові стимули та податкові пільги для підприємств, які інвестують в екологічні технології. Впровадження жорстких екологічних стандартів і зміна споживчих уподобань змушують підприємства переорієнтовуватися на інші сучасніші моделі виробництва та споживання. Зокрема, трендом сьогодні є застосування ESG-принципів у стратегіях розвитку підприємств.

ESG-тренд – Environmental (навколишнє середовище), Social (соціальний аспект) та Governance

(управління) – трактується як конкретні якісні та кількісні фактори, за якими оцінюється вплив діяльності бізнесу на екологію, суспільство та якість управління підприємствами [2]. ESG принципи тісно пов'язані з 17 Цілями сталого розвитку ООН від 2015 р., охоплюють широкий спектр соціально-економічних та екологічних проблем і є глобальною дорожньою картою для досягнення сталого розвитку до 2030 р.

Такий зсув уваги у бік «зеленої» економіки не лише змінює динаміку розвитку ринків товарів і послуг, робочої сили тощо, але й відкриває нові можливості для міжнародного співробітництва та залучення інвестицій. Тому аналіз трендів «зеленої» економіки стає важливим інструментом для розуміння впливу таких змін на міжнародні ринки та їх майбутній вектор розвитку.

Екологізація виробництва, сталий розвиток та «зелена» економіка є предметом досліджень багатьох зарубіжних і вітчизняних учених вже не одне десятиліття. Наукові дослідження Бабієр Є., Бенсона Е., Вілела М., Като М., Маркандіа А., Піарс Д., Рідлстона С., Стодарт Г. та інших є фундаментом сучасних досліджень у сфері «зеленої» економіки. Серед українських учених, які займаються питаннями розвитку «зеленої» економіки, є Бережна Ю., Буркинський Б., Галушкін Т., Геєць В. та ін. Дослідження ESG-трендів також є популярними в Україні досить давно, наприклад, питаннями актуалізації ESG-стратегій під час війни в Україні займаються Коновальченко А., Косяк І. [3].

Тренди «зеленої» економіки створюють значні можливості для економічного зростання, трансформують світову економіку та стимулюють розвиток нових ринків, тому продовження дослі-

джен з цієї тематики є актуальним і своєчасним з урахуванням нових викликів.

Метою цієї статті є виокремлення ключових трендів «зеленої» економіки та їх вплив на міжнародні ринки, формування розуміння того, як сучасні екологічні тренди змінюють економічну динаміку на міжнародному рівні, а також окреслення перспектив для розвитку сталого бізнесу в умовах глобальних змін.

Згідно з визначенням Програми ООН з довкілля, сталий розвиток є таким розвитком системи, який задовольняє сьогоденні потреби суспільства, не ставлячи під загрозу можливість майбутніх поколінь задовольняти свої [4]. Формування «зеленої» економіки має забезпечити такий сталий розвиток, оскільки її модель передбачає економічне зростання у поєднанні із екологічною стійкістю, що з кожним роком набуває все більшої актуальності з огляду на рівень забруднення навколишнього природного середовища людством і вичерпність невідновних природних ресурсів.

Обсяги відходів у світі збільшуються щороку та складають понад 2 млрд т на рік (ООН). В океанах зараз перебуває близько 150 млн т пластику (пластиковий круговорот). Близько 90 % населення у світі живуть у місцях з високим рівнем забруднення повітря (Світовий банк). Лісонасадження скорочується щороку на 10 млн га (за даними ФАО ООН). Близько 1 млн видів тварин і рослин можуть зникнути в результаті зміни клімату вже до 2050 року (Міжнародний союз охорони природи) [5]. Крім того, на території України забруднення навколишнього природного середовища з 2022 р. посилене військовими діями. Війни мають негативні наслідки для навколишнього природного середовища, як при підготовці, так і при безпосередньому проведенні (переміщення транспортних засобів, використання вибухової зброї, напади на промислові об'єкти тощо).

Поштовхом для розвитку та становлення «зеленої» економіки у світі була глобальна фінансова криза 2008 р., коли кожна країна світу зіштовхнулася з фінансовими, паливними та продовольчими проблемами. Через таку складну ситуацію у світі ЮНЕП розробила план переходу до «зеленої» економіки для світових економічних лідерів (Китаю, США, Німеччини, Великої Британії). Проекти були індивідуальними для кожної країни та відображали вирішення міждержавних і внутрішніх проблем країн. Головною метою країн під час переходу до «зеленої» економіки стала екологічність виробництва, що орієнтувалося на «чисті» технології, особливо пов'язані з лісами та ґрунтами, оскільки ці природні ресурси є поновлюваними.

Важливим індикатором «зеленої» економіки країни на сьогодні є індекс екологічної продуктивності країни (Environmental Performance Index – EPI). EPI 2024 об'єднує 58 показників в 11 категоріях – від пом'якшення наслідків зміни клімату та забруднення повітря до управління відходами, сталого розвитку рибальства та сільського господарства, вирубки лісів і захисту біорізноманіття. У 2024 р. перша десятка країн, що очолила EPI, є такою: Естонія, Люксембург, Німеччина, Фінляндія, Велика Британія, Швеція, Норвегія, Австрія, Швейцарія, Данія. Україна посіла 41-ше місце зі 180 країн. На останньому місці в рейтингу знаходиться В'єтнам [6].

У 2022 р. в першу десятку входили: Данія, Велика Британія, Фінляндія, Мальта, Швеція, Люксембург, Словенія, Австрія, Швейцарія, Ісландія. Україна посідала 52-ге місце. На останньому місці була Індія [6].

Тренди розвитку «зеленої» економіки в Європі підтверджуються запровадженням Європейського «зеленого» курсу (The European Green Deal), який є дорожньою картою заходів для перетворення ЄС на ефективну, стійку та конкурентоспроможну економіку, на перший у світі кліматично нейтральний континент до 2050 року. Серед головних елементів курсу: досягнення вуглецевої нейтральності до 2050 р.; скорочення викидів CO₂ до 2030 р. на 50–55 % від рівня 1990 р.; прийняття кліматичного пакета ЄС (European Climate Law); запровадження механізму прикордонного вуглецевого регулювання (Carbon border adjustment mechanism) до імпорту певних енергоємних товарів; створення механізму справедливого переходу (Just Transition Mechanism) для полегшення переходу до декарбонізації енергетичної системи через банківське кредитування та приватні інвестиції, гранти Фонду справедливого переходу (Just Transition Fund) [7].

У США у 2019 р. представники Демократичної партії розробили проект реформи «Новий Зелений Курс» (Green New Deal), який передбачає зміни в економіці країни щодо швидкого переходу від викопного палива до відновлюваних джерел енергії. Основними напрямками змін є: декарбонізація енергетики та перехід на використання відновлюваних джерел енергії; реконструкція транспортної інфраструктури, впровадження електромобілів, розширення залізничного транспорту, розвиток громадського транспорту; модернізація будівель для підвищення енергоефективності та заміщення викопного палива; реформа сільського господарства для скорочення викидів парникових газів і підтримки фермерського виробництва здо-

рової їжі; створення нових робочих місць і зміцнення соціальних гарантій для працівників [8].

Більшість покращень у сфері енергоефективності в США пояснюється технологічним прогресом, споживчими перевагами та фінансуванням, зміною галузевих стандартів, політики та фінансових стимулів. Велика кількість штатів по всій країні активували фінансування Property Assessed Clean Energy (PACE), програми, яку контролює Міністерство енергетики США, яке відповідає за фінансування підвищення енергоефективності у приватній власності. У 2019 р. ринок кредитів PACE сягнув 670 млн дол. щорічних інвестицій. За оцінками Американської ради з енергоефективної економіки (ACEEE), у 2019 р. комунальні підприємства витратили 8,37 млрд дол. на програми підвищення ефективності. Економія від цих програм склала приблизно 26,9 млн МВт-год у 2019 р., що еквівалентно приблизно 0,7 % від загального обсягу продажів електроенергії в країні. Загальна економія електроенергії за рахунок комунальних програм зросла на 20 % за чотири роки завдяки впровадженню понад 300 нових програм енергоефективності [9].

Поряд із «зеленою» економікою на сьогодні актуальним трендом є популяризація циркулярної економіки. Вона відрізняється від «зеленої» економіки та трактується як нова економічна функціональність, заснована на циклічних бізнес-моделях: замість системи, в якій ресурси видобуваються, перетворюються на продукти, а потім стають відходами, циклічна економіка збільшує термін служби продуктів і повторно використовує сировину, надаючи нове життя. Всесвітній економічний форум наголошує, що в правильно побудованій циркулярній економіці слід зосередитися на запобіганні утворенню відходів [10].

За визначенням ЮНІДО, циркулярна економіка – це альтернатива традиційній лінійній економічній моделі, коли ресурси використовуються якомога довше, з них отримують максимальну цінність, а відходи повертаються з кінця ланцюга постачання на початок, даючи використаним матеріалам нове життя. Концепція циркулярної економіки в Україні стала трендовою за рахунок європейських програм, зокрема Європейського зеленого курсу. Незважаючи на зміни в політиці, спрямовані на наближення до стандартів ЄС (Закон України «Про управління відходами» 2022 р.), в країні залишаються труднощі із ефективним запровадженням принципів циркулярної економіки.

Повертаючись до ESG-факторів, то варто зазначити, що в Україні їх роль набуває все більшого значення. Особливістю українського бізнесу

є здатність інтегрувати ESG-принципи та значну підтримку ЗСУ, а також інші ініціативи на користь фронту в протидії російській агресії. Добре продумані та спрямовані на цільову аудиторію кампанії таких ініціатив допомагають формувати довіру. Маркетологи та PR-фахівці отримують цінні можливості для комунікації з цільовими групами. ESG-принципи стають основоположними в комунікаційній стратегії підприємств, а дотримання цих принципів стає необхідною умовою для задоволення репутаційних стандартів, які очікують від бізнесу на міжнародних ринках.

У країнах ЄС і США ESG вже є не просто рекомендацією, а фактично обов'язковим стандартом ведення бізнесу. Інвестори, клієнти, працівники та суспільство загалом віддають перевагу підприємствам, які відповідально ставляться до питань екології, соціальної відповідальності та якісного управління. Війна в Україні не відміння принципів ESG, а навпаки, підсилює їхню значущість. Підприємства, які планують довгострокову діяльність та зважають на її наслідки для своєї репутації, здатні краще долати виклики та створювати стійке майбутнє.

За даними RepTrak 2023 (Global Reputation Scores), зв'язок між репутацією підприємства та її показниками ESG серед споживачів досягає 86 %, а серед інвесторів при прийнятті інвестиційних рішень – 75 %. Це свідчить про те, що впровадження ESG-практик безпосередньо покращує імідж підприємства серед споживачів, інвесторів, партнерів та інших зацікавлених сторін. Високий рівень цього показника є результатом ефективної роботи фахівців з комунікацій [11].

Крім того, 90 % підприємств індексу S&P 500 мають стратегії ESG. За даними Bloomberg Intelligence, відбулося нарощування активів ESG на 53,5 % (з 22,8 трлн дол. у 2016 р. до 35 трлн дол. у 2020 р.) та прогнозується ще на 42,8 % (до 50 трлн дол. у 2025 р.) [12].

Підприємства з низькими показниками ESG стикаються з труднощами у залученні споживачів: лише 10 % готові купувати товари чи послуги подібних підприємств. Це свідчить про те, що на сьогодні для більшості споживачів важливими є не лише ціна та якість продукції, а й цінності, які транслює підприємство. Таким чином, тренд екологізації та соціальної відповідальності впливає на бізнес. Підприємства, які ігнорують екологічні норми чи нехтують корпоративною етикою, втрачають репутацію та свою цільову аудиторію [11].

Сьогодні тренди «зеленої» економіки мають значний вплив на міжнародні ринки, оскільки дедалі більше підприємств, урядів та споживачів

звертають увагу на екологічну відповідальність. Основними напрямками змін, які сформувалися у міжнародному середовищі в результаті популяризації трендів «зеленої» економіки, є такі:

1. *Зростання ринку відновлюваних джерел енергії.* Перехід на ВДЕ ставить нові можливості та виклики перед міжнародними енергетичними ринками. Зростає попит на чисті технології, що сприяє розвитку відповідних секторів і зростанню обсягу інвестицій у проекти ВДЕ.
2. *Збільшення обсягу інвестицій у сталий розвиток.* Інвестори все більше звертають увагу на підприємства, які мають високі показники ESG, що сприяє зростанню ринку «зелених» облігацій та інших фінансових інструментів.
3. *Попит на «зелені» технології та екологічні інновації.* Зростає інтерес до технологій, які дозволяють зменшити шкідливий вплив на довкілля – від електромобілів і систем переробки відходів до розробок у сфері екологічного будівництва. Це створює глобальний попит на «зелені» інновації та сприяє підвищенню конкуренції між підприємствами у цій сфері.
4. *Зміна споживчих вподобань.* Сучасні споживачі все більше орієнтуються на етичні й екологічні стандарти. Бренди, що активно підтримують сталий розвиток та екологічні принципи, стають привабливішими для покупців, що стимулює підприємства адаптуватися до «зелених» трендів, щоб залишатися конкурентними на міжнародних ринках.
5. *Регуляторний тиск і міжнародні стандарти.* Все більше країн впроваджують нормативно-правові акти, які зобов'язують підприємства скорочувати викиди CO₂, зменшувати використання пластику та дотримуватися екологічних стандартів. Це призводить до підвищення їх витрат для відповідності стандартам, але стимулює екологічні інвестиції та інновації, що сприяє загальному розвитку ринку «зеленої» економіки.
6. *Стале виробництво і ланцюги постачання.* Тренди «зеленої» економіки змінюють глобальні ланцюги постачання, стимулюючи перехід на екологічно чисті матеріали та зниження шкідливих викидів на всіх етапах виробництва. Підприємства на міжнародному рівні переорієнтовують свої ланцюги постачання для забезпечення

екологічних стандартів, що, своєю чергою, підвищує їхню репутацію та привабливість для екологічно свідомих партнерів і споживачів.

7. *Зростання обсягу ринку екологічних послуг.* «Зелена» економіка сприяє розвитку ринку екологічних послуг, таких як консалтинг із питань сталого розвитку, аудит екологічних стандартів, сертифікація та інші послуги, що допомагають бізнесу адаптуватися до нових екологічних норм, запитів споживачів і міжнародних ринків.

«Зелена» економіка стимулює глибокі структурні зміни на міжнародних ринках, сприяючи створенню нових бізнес-моделей, підвищенню прозорості діяльності підприємств та покращенню їхнього довгострокового розвитку.

ВИСНОВКИ

Отже, тренди «зеленої» економіки мають критичне значення для сталого розвитку та суттєво впливають на міжнародні ринки. Перехід до екологічно чистих технологій, розвиток відновлюваної енергетики, зміна споживчих вподобань і зростання вимог до корпоративної відповідальності стимулюють підприємства адаптуватися до нових вимог ринків.

Своєю чергою, це забезпечує підвищення їх конкурентоспроможності, посилює інвестиційну привабливість і сприяє довготривалому економічному зростанню.

Регуляторний тиск і зростаючий попит на сталий розвиток стимулюють бізнес переглядати свої стратегії, а ринки капіталу – надавати пріоритет інвестиціям у «зелені» проекти. Таким чином, «зелена» економіка не лише покращує екологічні показники, а й формує нову бізнес-культуру, де сталий розвиток стає однією з головних умов успіху на міжнародних ринках. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. ТОП-5 шляхів розвитку “зеленої” економіки в Україні // Економіст. 2024. URL: <https://economist.com.ua/top-5-ways-to-develop-a-green-economy-in-ukraine/>
2. Що таке ESG і чому цей термін критично важливий для майбутньої відбудови України? // Економічна правда. 2024. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/06/3/714596/>
3. Бондаренко Л. П., Скоропад І. С. Сучасні тенденції ESG-активностей компаній в Україні та світі. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-62>

4. United Nations Environment Programme (UNEP). URL: <https://www.unep.org/>
5. Екологічні статистичні дані // AC Crowe Ukraine. 2023. URL: <https://croweac.com.ua/uk/ekologichni-statystychni-dani/>
6. Environmental Performance Index. 2024. URL: <https://epi.yale.edu/>
7. Маркевич К. «Зелений» тренд сучасних структурних змін в європейській економіці: особливості імплементації та виклики для України // Центр Разумкова. 2020. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/zelenyi-trend-suchasnykh-strukturnykh-zmin-v-ievropeiskii-ekonomitsi-osoblyvosti-implementatsii-ta-vyklyky-dlia-ukrainy>
8. Савицький О. Демократи представили "зелений" план трансформації економіки США у дусі Рузвельта // Економічна правда. 2019. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2019/02/13/645233/>
9. US Green Economy Report Series. Overview of State and Local Action. 2019. URL: https://usgreeneconomy.com/wp-content/uploads/2021/04/US-Green-Economy-Report_National-Overview.pdf
10. Яка різниця між циркулярною економікою і зеленою? // Офіс сталих рішень. 2023. URL: <https://ukraine-oss.com/yaka-riznyczya-mizh-cyrkulyarnoyu-ekonomikoyu-i-zelenoyu/>
11. Улинець Н. Вплив репутації на український бізнес: тренд за ESG // Економічна правда. 2024. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/08/2/717504/>
12. ESG-тренди: декарбонізація – новий імператив для бізнесу // KPMG. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2021/10/esg-trendy.html>

REFERENCES

- Bondarenko, L. P., and Skoropad, I. S. "Suchasni tendentsii ESG-aktyvnosti kompanii v Ukraini ta sviti" [Current Trends in ESG Activities of Companies in Ukraine and the World]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 66 (2024). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-62>
- "Ekologichni statystychni dani" [Ecological Statistical Data]. AC Crowe Ukraine. 2023. <https://croweac.com.ua/uk/ekologichni-statystychni-dani/>

- "ESG-trendy: dekarbonizatsiia - novyi imperativ dlia biznesu" [ESG Trends: Decarbonization Is a New Imperative for Business]. KPMG. <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2021/10/esg-trendy.html>
- Environmental Performance Index. 2024. <https://epi.yale.edu/>
- Markevych, K. "«Zelenyi» trend suchasnykh strukturnykh zmin v yevropeiskii ekonomitsi: osoblyvosti implementatsii ta vyklyky dlia Ukrainy" ["Green" Trend of Modern Structural Changes in the European Economy: Implementation Features and Challenges for Ukraine]. Tsentrazumkov. 2020. <https://razumkov.org.ua/statti/zelenyi-trend-suchasnykh-strukturnykh-zmin-v-ievropeiskii-ekonomitsi-osoblyvosti-implementatsii-ta-vyklyky-dlia-ukrainy>
- "Shcho take ESG i chomu tsei termin krytychno vazhlyvyi dlia maibutnoyi vidbudovy Ukrainy?" [What Is ESG and Why Is This Term Critically Important for the Future Reconstruction of Ukraine?]. Ekonomichna pravda. 2024. <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/06/3/714596/>
- Savytskyi, O. "Demokraty predstavlyu "zelenyi" plan transformatsii ekonomiky SShA u dusi Ruzvelta" [Democrats Presented a "Green" Plan to Transform the US Economy in the Spirit of Roosevelt]. Ekonomichna pravda. 2019. <https://www.epravda.com.ua/news/2019/02/13/645233/>
- "TOP-5 shliakhiv rozvytku "zelenoi" ekonomiky v Ukraini" [TOP-5 Ways of Developing the "Green" Economy in Ukraine]. Ekonomist. 2024. <https://economist.com.ua/top-5-ways-to-develop-a-green-economy-in-ukraine/>
- "US Green Economy Report Series". Overview of State and Local Action. 2019. https://usgreeneconomy.com/wp-content/uploads/2021/04/US-Green-Economy-Report_National-Overview.pdf
- Ulynets, N. "Vplyv reputatsii na ukrainskyi biznes: trend za ESG" [Impact of Reputation on Ukrainian Business: ESG Trend]. Ekonomichna pravda. 2024. <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/08/2/717504/>
- United Nations Environment Programme (UNEP). <https://www.unep.org/>
- "Yaka riznytsia mizh tsyrkuliarnoiu ekonomikoiu i zelenoiu?" [What Is the Difference Between Circular and Green Economy?]. Ofis stalykh rishen. 2023. <https://ukraine-oss.com/yaka-riznyczya-mizh-cyrkulyarnoyu-ekonomikoyu-i-zelenoyu/>